

Dr hab.n.med. Izabela Pałowska-Klimek

Warszawa, 31.08.2022

Kierownik

Kliniki Anestezjologii i Intensywnej Terapii Dziecięcej

Warszawski Uniwersytet Medyczny

Ul. Żwirki i Wigury 63A

02-091 Warszawa

Email: izabela.palowska-klimek@wum.edu.pl

OCENA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Lek. Piotra Kazimierczaka na temat:

„Analiza profilu hormonów tarczycy u noworodków z zespołem hipoplazji lewej komory serca poddanych operacji metodą Norwooda.”

Recenzja zlecona pismem Rady Naukowej

Instytutu Centrum Zdrowia Matki Polki w Łodzi

Aktualnie nowoczesne metody leczenia operacyjnego i pooperacyjnego dzieci z wrodzonymi wadami serca zapewniają większości chorych doskonałe rokowanie: krótki czas pooperacyjnej wentylacji sztucznej, hospitalizacji, niską śmiertelność i chorobowość. Jednocześnie wyzwaniem ciągle pozostaje grupa dzieci z najcięższymi wadami serca zwłaszcza o typie serca jednokomorowego. Tutaj korekcja chirurgiczna ma charakter jedynie paliatywny a stopień trudności postępowania chirurgicznego wymaga dłuższego czasu krążenia pozaustrojowego, zaklepowania aorty czy zastosowania głębokiej hipotermii z czasowym zatrzymaniem krążenia. W tych przypadkach również znacznie bardziej nasiloną jest uogólniona reakcja zapalna decydująca o pooperacyjnej wydolności narządów, powikłaniach i śmiertelności. Na skutek aktywacji neutrofilii, nadmiernej produkcji reaktywnych form tlenu, uwolnienia cytokin TNF α , IL-8, IL-6 dochodzi do rozwoju zespołu niskiego rzutu serca, zwiększonej przepuszczalności śródbłonnków i zatrzymania płynów. Reakcji zapalnej towarzyszy dysregulacja hormonalna dotycząca przede wszystkim hormonów tarczycy i kory nadnerczy. Szczególne zainteresowanie budzi towarzyszący operacjom w krążeniu pozaustrojowym zespół niskiej trójiodotyroniny: zespół zaburzeń pozatarczycowych charakteryzujący się obniżeniem stężeń jednego lub obu hormonów tarczycy przy niskim lub prawidłowym stężeniu hormonu tyreotropowego. Hormony tarczycy mają bowiem szczególne znaczenie dla regulacji funkcji układu krążenia i poprawy rzutu serca: działają inotropowo i chronotropowo dodatnio wskutek oddziaływania na receptory β 1-adrenergiczne, zwiększają obciążenie wstępne, zmniejszają obciążenie następcze. Niedobór hormonów tarczycy może być jedną z przyczyn pooperacyjnego zespołu niskiego rzutu serca, dlatego okołooperacyjne zmiany w ich stężeniu budzą zainteresowanie badaczy i klinicystów. W szczególności nie ma konsensusu czy zaburzenia te mają charakter adaptacyjny, przejściowy czy też są patologią wymagającą suplementacji. W tym zakresie praca lek. Piotra Kazimierczaka wpisuje się w aktualne trendy badawcze.

Do oceny przedstawiono mi pracę w twardej oprawie, o wydruku jednostronnym, komputerowym. Rozprawa zawarta jest w 92 stronach, podzielona na 8 rozdziałów: Wprowadzenie, Cele pracy, Materiał i Metody, Wyniki, Dyskusja, Podsumowanie, Wnioski i Piśmiennictwo. Dodatkowo autor dołączył dwa Załączniki zawierające Formularz świadomej zgody i Informację dla rodziców, Wykaz rycin i tabel oraz 2 Streszczenia: w języku polskim i angielskim. Układ pracy jest właściwy dla prac naukowych.

We **Wprowadzeniu** doktorant w sposób przejrzysty i wyczerpujący opisał rolę hormonów tarczycy w organizmie, zwłaszcza w regulacji funkcji układu krążenia oraz istotę zespołu niskiej trójjodotyroniny. W kolejnych podrozdziałach omówił anatomię zespołu hipoplazji lewego serca, sposoby postępowania z noworodkiem z wadą oraz metodę leczenia chirurgicznego. W tym rozdziale na szczególną uwagę zasługują wykonane przez Autora ryciny przybliżające istotę korekcji wady metodą Norwooda.

W rozdziale 2 doktorant określił 3 **Cele** badania.

W rozdziale **Materiał i Metody** szczegółowo opisał grupę badaną, kryteria wykluczenia, wybrane parametry hormonalne i biochemiczne oraz protokół ich pozyskiwania, a także oraz wybrane parametry kliniczne. Opisał również zastosowane metody analizy statystycznej.

Badanie było realizowane w ramach projektu badawczego służącego rozwojowi młodych naukowców a projekt uzyskał pozytywną ocenę Komisji Bioetycznej przy ICZMP, pozyskiwanie materiału odbywało się za pisemną zgodą rodziców.

Do badania włączono 25 noworodków z zespołem hipoplazji lewego serca. Na uwagę zasługuje zebranie przez doktoranta ekskluzywnej, homogennej grupy pacjentów, która do tej pory nie była w tym zakresie zbadana. Dane demograficzne zostały przedstawione w tabeli.

Doktorant wybrał do oznaczania pełen profil hormonów tarczycy oraz 2 parametry biochemiczne: przedsiolkowy peptyd natriuretyczny - jako biochemiczny marker wydolności krążenia oraz IL-6 – marker zapalenia jednocześnie odpowiedzialny za zaburzenia obwodowej konwersji T_3 do T_4 . Z uwagi na ograniczenia metody laboratoryjnej oznaczenia NT-proBNP nie zostały wykorzystane do ostatecznej analizy.

Na pozytywną ocenę zasługuje protokół pozyskiwania materiału do badań. Dzięki wyznaczeniu aż 12 punktów czasowych doktorant uzyskał bardzo szczegółowy i unikalny profil zmian stężeń oznaczanych parametrów.

Nieco słabiej wypadł dobór parametrów klinicznych: doktorant zanalizował jedynie zamknięcie mostka jako wyznacznik poprawy stanu klinicznego oraz śmiertelność. Cennym uzupełnieniem analizy byłoby uwzględnienie chociażby wielkości stosowanego wsparcia inotropowego.

Uzyskane **Wyniki** zostały poddane analizie statystycznej, narzędzia analizy wybrano prawidłowo. Wyniki przedstawiono w postaci starannie przygotowanych wykresów. Za wartościowy i pionierski wynik badania recenzent uważa szczególnie wskazanie poziomu trójjodotyroniny, przy którym możliwe było zamknięcie mostka – a więc następowała stabilizacja hemodynamiczna pacjenta.

W **Dyskusji** autor krytycznie i ciekawie analizuje uzyskane wyniki na tle dotychczasowego piśmiennictwa. Godnym podkreślenia jest łatwość prowadzenia dyskusji i omówienia dotychczasowych wyników badań. Doktorant krytycznie odnosi się do postawionej tezy o przedoperacyjnych zaburzeniach hormonalnych. Wskazuje na ograniczenia badania związane ze stosunkowo nieliczną grupą chorych. W Dyskusji Doktorant wiele miejsca poświęca zasadności suplementacji hormonów tarczycy w okresie okołoperacyjnym. Powołuje się w tym zakresie także na wyniki swojego wcześniejszego badania eksperymentalnego. W opinii recenzenta jednak zawarte w Dyskusji jednoznaczne zalecenia dotyczące stosowania hormonów tarczycy nie

są uprawnione, gdyż nie wynikają z przeprowadzonego badania, dane literaturowe nie są jednoznaczne i nie ma w tym zakresie żadnych zaleceń.

Podobna uwaga dotyczy **Wniosków** z badania. Doktorant zrealizował postawione cele badania, dokonał dodatkowej, ciekawej obserwacji korelacji między poziomem trójiodotyroniny a stabilizacją hemodynamiczną określaną jako moment zamknięcia mostka. Wskazał potencjalny przedział czasowy, w którym suplementacja hormonami tarczycy mogłaby być zasadna jednak nie udowadnia sensu ani korzyści takiego postępowania, wobec czego w opinii recenzenta wniosek nr 3 jest zbyt kategoriycznie wyprowadzony. Może jednak stanowić hipotezę badawczą do kolejnych badań Doktoranta.

W rozdziale **Piśmiennictwo** Doktorant powołał się na 114 pozycji ułożonych w kolejności cytowania. Lista nie zawiera 2 publikacji z roku 2022- prawdopodobnie ukazały się po zamknięciu manuskryptu- niemniej warto zauważyć, że podjęty przez Doktoranta temat jest bardzo aktualny.

Uwagi edycyjne

Na pozytywną ocenę zasługuje staranna edycja pracy. Na 92 stronach manuskryptu recenzent napotkał jedynie jeden błąd „literówkę”. Wykresy i tabele przygotowane są starannie i czytelnie. Niewielkie utrudnienie w odczytywaniu wykresów sprawia oznaczenie istotności statystycznej – opisane w tekście, ale nie w legendzie obok wykresu. Pewnym uchybieniem jest formułowanie myśli przez doktoranta w pierwszej osobie liczby pojedynczej. Formuła rozprawy doktorskiej nakazuje używanie raczej formy bezosobowej czasu przeszłego.

Podsumowanie

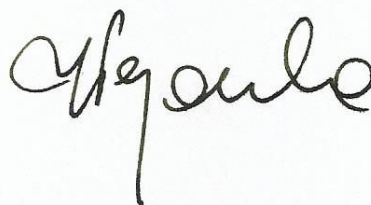
Przedstawiona przez lekarza medycyny Piotra Kazimierczaka stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego i jako taka spełnia warunki określone w art. 13

Ustawy z dn. 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i

tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 z późn. zm.), co upoważnia mnie do przedłożenia

Radzie Naukowej Instytutu Centrum Zdrowia Matki Polki w Łodzi wniosku o

dopuszczenie lek. Piotra Kazimierczaka do dalszych etapów postępowania doktorskiego.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'A. G. G. G.', is located at the bottom right of the page.